

www.paneveziomuziejus.lt/skaitmeninebiblioteka
Arūnas ASTRAMSKAS

One hundred fifty years ago the first article on Panevėžys history was published and since then hundreds of articles, reports, publications, memoirs have appeared in various publications. Part of these materials is not available to the public due to their rareness or small circulations, part of essential sources have not been published at all. The specialist staff of the Panevėžys Regional Museum has decided to collect the main research and sources in one place and to make the access to the uses easier. The format of a digital library has been chosen as relatively cheap and having a possibility to enlarge and grow and being easily accessible to readers. A library committee was formed of museum specialists, librarians and people having experience of similar projects. The main task for 2007 was to open the library and to start compiling two chapters: "Regional History" and "References". At present the "Regional History" part has cumulated two thirds of the articles planned to be included as the basic ones. The objective of the founders of the library is to create a convenient, easily accessible and complete data base on the regional history.

labai menkas, nes per daug optimistiškai buvo vertintas žmogiškasis potencialas. Šiuo metu rengiami dokumentai, kuriais jis bus papildytas. Šaltinių sritis yra beveik neaprepiama: archyviniai dokumentai, senoji periodika, rankraščiai, užmirštos knygos, atsiminimai.

► Kuriant biblioteką teko susidurti su keliomis problemomis. Pirmausia tai mūsų žinių ir patirties stoka, dėl kurios teko sugaišti nemažai laiko sprendžiant paprasčiausias technines problemas. Nemažai kliudė ir derybos dėl straipsnių autorių teisių, reikėjo skambinti autoriams, susirašinėti, siųsti sutartis ir laukti atsakymų, bet visi autoriai ir jų teisių paveldėtojai bendradarbiavo tikrai geranoriškai ir nereikalavo atlygio. Veiklai itin trukdo tai, kad muziejus negali skirti žmogaus dirbti tik su skaitmenine biblioteka, tuo tenka užsiimti atliekant daugybę kitų darbų.

► Skaitmeninė Panevėžio istorijos biblioteka nesiekia tokių didelių tikslų kaip projektai „Aruodai“ ar „E. paveldas“. Mūsų užduotis – sukurti patogią naudotis, lengvai prieinamą ir kiek galima išsamią regiono praeičiai skirtą duomenų bazę. Jos potencialių skaitytojų gana mažai – tai istorijos specialistai, mokytojai, muziejininkai, paminkloaugininkai, žiniasklaidos bendrijos nariai, valdininkai ir visi kiti, kuriems staiga prireikia informacijos įvairiais regiono istorijos klausimais. Biblioteką plėtojant, numatyta sukurti itin aktualų skyrių „Kraštiečiai“, kuriam sukaupia daug medžiagos, galvojama apie skyrių „Etnologija“, tačiau dar reikėtų nustatyti jo turinį. Ateityje planuojama kurti ir kitus skyrius. Skyriuje „Krašto istorija“ galima skelbti išstas knygas, pavyzdžiui, 2003 m. išleistą, bet dėl mažo tiražo ir savotiškos platinimo sistemos sunkiai prieinamą Panevėžio istoriją ar kitus aktualius leidinius.

► Svarbiausią 2007 m. skaitmeninės Panevėžio istorijos bibliotekos tikslą pasiekėme – ji pradėjo veikti. Kaip biblioteka gyvuos toliau, parodys laikas. Kviečiame visus naudotis biblioteka, siųsti pastabas ir pasiūlymus. Dėkojame daugeliui kolegų ir talkininkų, radusių laiko atsitraukti nuo tiesioginio darbo ir patarimais ar darbais prisidėjusių prie projekto įgyvendinimo. ■

Keliaujantis projektas apie Mažosios Lietuvos kūrėjus

Kristina JOKUBAVIČIENĖ

2007 m. gegužės–spalio mėnesiais Lietuvos dailės muziejaus Prano Domšaičio galerija įgyvendino šviečiamąjį kultūros paveldo projektą „Žmonės ir likimai. Mažosios Lietuvos kūrėjai“, kurį rėmė Lietuvos tūkstantmečio minėjimo direkcija. Tai aštuonių kultūros vakarų ciklas, skirtas žinomiems ir primirštiems Mažosios Lietuvos kūrėjams paminėti.

Kultūros vakarų ciklo scenarijų rengė ir vakarus režisavo aktorė Virginija Kochanskytė, dalyvavusi ir kaip atlikėja. Muzikologė prof. Daiva Kšanienė konsultavo apie muzikinę projekto dalį. Vakarų metu dainavo solistė Giedrė Zeicaitė, skambino pianistė Edita Zizaitė. Dailėtyrininkė Kristina Jokubavičienė pristatė iš Mažosios Lietuvos kilusių dailininkų kūrybą. Vakarų metu veikė reprodukuotų dailės kūrinių parodos.

► Projektą galima pavadinti keliaujančiu: vakarai vyko Kintų Vydūno kultūros centre, Kretingos muziejuje, Plaškių evangelikų liuteronų bažnyčioje, Šilutės muziejuje, L. Rėzos kultūros centre Juodkrantėje, Gargždų muzikos mokykloje, Priekulės muzikos mokykloje, juose dalyvavo įvairaus amžiaus klausytojai. Kintų Vydūno kultūros centro direktorė Rita Tarvydienė džiaugėsi projektu: „Kaimo inteligentija nėra išlepinta profesionalių atlikėjų gyvo garso koncertais ir šviečiamaisiais renginiais. Labai džiugu, kad pagaliau didžiojo miesto žmonės atsigręžė į provinciją“. Visų vakarų metu vyravo nepakartojama, šilta nuotaika, bet kuris atlikėjas galėjo tik džiaugtis tokia puikia, jautria ir dėmesinga publika.

► Baigiamasis projekto „Žmonės ir likimai. Mažosios Lietuvos kūrėjai“ vakaras vyko Lietuvos dailės muziejaus Prano Domšaičio galerijoje Klaipėdoje ir buvo skirtas dviejų Mažosios Lietuvos dailininkų – Adomo Brako ir Prano Domšaičio – kūrybai.

Projekto „Žmonės ir likimai. Mažosios Lietuvos kūrėjai“ renginys Plaškių evangelikų liuteronų bažnyčioje 2007 m. birželio 9 d.
Iš kairės: pianistė Edita Zizaitė, solistė Giedrė Zeicaitė, aktorė Virginija Kochanskytė, dailėtyrininkė Kristina Jokubavičienė

A mobile project on creators of Lithuania Minor
Kristina JOKUBAVIČIENE

In May-October 2007 the Pranas Domšaitis Gallery of Lithuanian Art Museum implemented an educational cultural heritage project “People and Fates. Creators of Lithuania Minor”, which was supported by the Directorate for the Commemoration of the Millennium of Lithuania. It was a cycle of six events to commemorate the well known and the unduly forgotten creators of Lithuania Minor. The project can be qualified as mobile as the events took place in Kintai Vydūnas Museum, Kretinga Museum, Plaškiai Evangelical Lutheran church, Šilutė Museum, L. Rėza culture center in Juodkrantė, Gargždai music school and in Priekulė music school. The audience was of various age groups. During the events documentary texts, i.e. thoughts of creators, diary extracts, recollections of contemporaries, poetry were read by an actress and were accompanied by music and delighting pieces of fine art, which enabled to emotionally commemorate the enlightened creators of the region, their creations and fates.

► Mažosios Lietuvos ir Klaipėdos krašto kultūros ir dailės paveldas žymus turtingomis tradicijomis. Sudėtinga regiono istorija ir dažnai patiems kūrėjams tragiškos istorinių procesų pasekmės nugramzdino užmarštin daugelį pavardžių, didžioji dalis kūrinių prarasta. Kokie skirtingi ir kartu panašūs beveik tuo pačiu metu gimusių dviejų Mažosios Lietuvos dailininkų – Adomo Brako ir Prano Domšaičio – gyvenimo keliai ir kūrinių likimai... Vakarų metu, klausantis aktorės skaitomų dokumentinių tekstų – kūrėjų minčių, ištraukų iš dienoraščių, laiškų, amžininkų atsiminimų, taip pat poezijos posmų, muzikos, žvelgiant į dailės kūrinius, buvo emocionaliai paminėti krašto šviesuoliai, jų nuveikti darbai, likimai. ■

Aurelijos Valutytės nuotr.

Projektas „Širdis atverta pasaulio grožiui“

Violeta ALEKNIENĖ

Kupiškio etnografijos muziejaus parengtas projektas „Širdis atverta pasaulio grožiui“ buvo skirtas pasaulyje pripažintos aktorės Unės Babickaitės-Graičiūnienės 110-osioms gimimo metinėms. Projekto tikslas – ne tik prisiminti įžymiąją kraštietę, bet ir mažame Lietuvos miestelyje sudaryti sąlygas pasiklausyti kamerinės muzikos. Projekto pavadinimui pasirinkti Konstantino Balmanto žodžiai „Širdis atverta pasaulio grožiui“.

Laukminiškių kaime, Kupiškio rajone, 1897 m. balandžio 19 d. gimusi Unė Babickaitė visą gyvenimą skleidė grožį. Suprasti aktorės gyvenimą galima tik perskaičius Lino Brogos sudarytą knygą „Unė Babickaitė-Graičiūnienė. Atsiminimai, dienoraštis, laiškai“. Skaitydami galime žvelgti pro jos minčių prizmę į žmones, įvykius.

► Kupiškio krašto dukros, nepaprasto grožio, talentingos aktorės ir režisierės, trapios, jausmingos ir pagal išskirtinės prigimties programą gyvenusios moters gyvenimo kelio apžvalgos ir minėjimo renginiai vyko Kupiškio kultūros centro vitražų salėje, jos gimtųjų Laukminiškių kaimo muziejaus kiemelyje, Palėvenės Šv. Domininko bažnyčioje.

► Aktorė Virginija Kochanskytė, skaitydama ištraukas iš aktorės prisiminimų, sugebėjo perteikti jos gyvenimą stabtelėdama ties lemtingaisiais įvykiais. Po kiekvieno perteikto gyvenimo tarpsnio skambėjo klasikinė muzika, atliekama Kauno styginio kvarteto „Collegium“ (Ilona Klusaitė – smuikas, Daiva Aleksandravičienė – smuikas, Žaneta Janonienė – altas, Virgis Tamulis – violončelė).

► Iki išvykimo į JAV Unė Babickaitė praleido Laukminiškių kaime ir Kupiškio mieste, o amžinajam poilsiui atgulė Palėvenės parapijos kapinėse. Agotos ir Jurgio Babickų šeimos gyvenimą pakeitė staigi tėvo mirtis. Jaunai našlei Agotai Babickaitei-Graičiūnienei po vyro mirties su keturiais vaikais – Uršule, Vytautu, Kazimieru ir Petru – teko palikti Laukminiškius. Gimtojo kaimo kapinaitėse liko palaidotas aktorės tėvas Jurgis Babickas ir jo pirmosios žmonos Katelienės sodyba.